

21.04.2024

Nagroda Literacka Miasta Gdańska Europejski Poeta Wolności dla Moniki Herceg i Aleksandry Wojtaszek

„Poezja Moniki Herceg to przejmujący krzyk wolności. Rodzi się z niego nowy, odważny głos młodego pokolenia” – czytamy w uzasadnieniu Jury, które jednogłośnie przyznało Nagrodę Europejskiej Poetki Wolności 2024 chorwackiej autorce Monice Herceg, a nagrodę za przekład jej tłumacze Aleksandrze Wojtaszek. Uroczystość wręczenia nagród odbyła się 19 kwietnia w Instytucie Kultury Miejskiej w Gdańsku.

Nagroda Literacka Miasta Gdańska Europejski Poeta Wolności wręczana jest co dwa lata od 2010 roku. Wyróżnienie posiada wymiar finansowy – poeci otrzymują 100 000 zł, a tłumacze 20 000. Wśród finalistów i finalistek znalazło się dotąd łącznie 55 osób z wszystkich krajów Europy. Poprzez EPW Gdańsk konsekwentnie buduje bibliotekę najciekawszych współczesnych zjawisk poetyckich: każdej edycji towarzyszą tomy nominowanych poetek i poetów w świetnych przekładach. To wyjątkowe w skali Polski zjawisko. Co dwa lata publiczność spotyka się z nominowanymi do Nagrody poetami i poetkami w Gdańsku, podczas wiosennego święta poezji i literatury. Festiwal towarzyszący Nagrodzie organizuje Instytut Kultury Miejskiej.

W 2024 roku Jury obradujące 19 marca w Gdańsku w składzie: Anna Czekanowicz, Krzysztof Czyżewski (przewodniczący Jury), Zbigniew Mikołajko (obecny on-line), Stanisław Rosiek, Anda Rottenberg, Beata Stasińska, Olga Tokarczuk oraz Andrzej Jagodziński (niegłosujący sekretarz Jury) spośród sześciu tomów nominowanych w edycji 2022-2024 nagrodziło tom „Okres ochronny.” Moniki Herceg, który z języka chorwackiego przetłumaczyła Aleksandra Wojtaszek.

- Tegoroczne laureatki są niemal równolatkami, najmłodszymi w gronie finalistów i jednymi z najmłodszych w całej historii Nagrody. W polskim przekładzie wyróżnionego tomu wierszy „Okres ochronny.”, w jego czystej i pełnej mocy frazie poetyckiej wyczuwalna jest bliskość silnych, kobiecych osobowości. Niewątpliwie dla tego zestrojenia dużą wagę ma doświadczenie pokoleniowe. Wiek jednak tylko uwydatnia coś znacznie ważniejszego dla tej poezji, czego zwykle nie łączymy z młodością, a mianowicie dojrzałość światopoglądową, uwiarygadniającą bunt i tak samo głodną wiedzy, jak empatii – mówił w laudacji Krzysztof Czyżewski, przewodniczący Jury Nagrody.

- Oto mamy *lovostaj*, ważne dla poetki i tytułowe dla nagrodzonego tomu wierszy wyrażenie, sięgające starostowiańskiego źródłosłowu: okres ochronny dla zwierząt, w którym człowiek godzi się odłożyć broń, powstrzymać swoje łowcze instynkty w trosce o wierność dziedzictwu przodków, o przyszłość wspólnoty, a może nawet – co rzadkie – w altruistycznej trosce o innych. Ponownie możemy doszukać się tu metonimii, rozszerzając *lovostaj* na prawa człowieka, wolne słowo, demokrację, prawo międzynarodowe, kartę ochrony środowiska naturalnego i inne deklaracje tworzące opowieść o możliwym świecie godnego współistnienia – podkreślał istotę tomu „Okres ochronny.” Krzysztof Czyżewski.

W imieniu prezydent Gdańska Aleksandry Dulciewicz Nagrody laureatkom wręczył Piotr Grzelak, Zastępca prezydent ds. zrównoważonego rozwoju i inwestycji.

- Dziękuję Wam, poetki i poeci, za to, że wlewacie poezję w naszą prozę

codzienności. Dziękuję wszystkim, którzy sprawiacie, że słowa ulatują i docierają do adresatów. Dziękuję tłumaczkom i tłumaczom poezji. (...) Dziękuję jury nagrody EPW, za czułe i wnikliwe ważenie słów. I dziękuję wszystkim Państwu, którzy czytacie poezję, rozmawiacie o niej, dzielicie się słowem, a przez ostatnie dni gotowi byliście stać w kolejkach, żeby ją smakować. Dla miasta Gdańska to wielki honor, że może nagradzać i promować poezję, a twórcom dodawać skrzydeł – mówił Piotr Grzelak.

- Poezja i literatura są dla mnie miejscem zmiany, sprzeciwu i stawiania pytań. Miejscem, dzięki któremu mogę uwierzyć w czułość jako podstawowy język świata, we współczucie jako siłę napędową, które może nam zapewnić lepszą przyszłość. Poezja nie musi być prawdziwa, ale musi być szczerą. Łączyć świat zewnętrzny z naszymi wewnętrznymi światami, to co w nas intelektualne i emocjonalne – nieustannie kwestionować nasze pragnienie pozostawania w strefie komfortu – głosiła w trakcie swojej przemowy nagrodzona poetka Monika Herceg.

Jej tłumaczka, Aleksandra Wojtaszek, do poruszającego przemówienia dodała – Niewiele jest tak szczęśliwych chwil w życiu samotniczej pracy tłumaczki, jak wtedy gdy znajdują swojego poetę czy poetkę, pisarza czy pisarkę i ich światy stają się kompatybilne. To niezwykła radość czerpana z możliwości, kiedy równocześnie mówi się cudzymi, a jednak swoimi słowami.

Finaliści i finalistki nagrody w edycji 2022-2024:

Darko Cvijetić „Śnieg robił wszystko, żeby nie spaść”, przekład z jęz. chorwackiego Miłosz Waligórski;

Miriam Van hee „Utrata czasu. Wiersze z lat 1996-2022”, przekład z jęz. niderlandzkiego Jerzy Koch;

Anja Erämaja „Zapiski śpiewaczki”, przekład z jęz. fińskiego Katarzyna Szal;

Monika Herceg „Okres ochronny.”, przekład z jęz. chorwackiego Aleksandra Wojtaszek;

Mireła Iwanowa „Siedem. Wiersze z biografiami”, przekład z jęz. bułgarskiego Magdalena Pytlak;

Arvis Viguls „Pchli cyrk. Poezja 2017–2020”, przekład z jęz. łotewskiego Piotr Ruciński.

Europejski Poeta Wolności to nagroda literacka, festiwal poezji i seria wydawnicza prezentująca tomy autorów i autorek nominowanych w danej edycji konkursu. EPW organizowane jest w trybie dwuletnim. 8. edycja Festiwalu Europejski Poeta Wolności odbywa się w Gdańsku 17-20 kwietnia 2024 roku. Program wydarzenia przygotowały Magdalena Kicińska i Małgorzata Lebda.

Organizatorzy: Miasto Gdańsk, Instytut Kultury Miejskiej

Partnerzy: Versopolis, Nurty. Księgarnia IKM, Międzynarodowy Festiwal Literacki im. Czesława Miłosza, Rok Miłosza, Wydawnictwo Znak, Latvian Literature, Finnish Literature Exchange

Patroni medialni: „Pismo. Magazyn opinii”, „Książki. Magazyn do czytania”, trójmiasto.pl, Magazyn Prestiż, Czas Literatury

Szczegóły: www.europejskipoetawolnosci.pl

Festiwal dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego pochodzących z Funduszu Promocji Kultury.

Projekt finansowany z dotacji celowej Miasta Gdańska.

Fundatorem Nagrody jest Miasto Gdańsk.

(Informacja prasowa Organizatorów)

Słowa kluczowe: Europejski Poeta Wolności, nagroda literacka